

Smittskyddsblad läkarinformation

Datum: 2025-05-14

Smittskydd Västra Götaland

Smittskyddsläkaren

Telefon: 010-441 24 00

E-post: smittskydd@vgregion.se

Penicillinresistenta pneumokocker, PRP

Allmänfarlig och smittspårningspliktig sjukdom

Om sjukdomen

Smittämne

PRP är pneumokocker (*Streptococcus pneumoniae*) med påvisad resistens mot bencyclenpenicillin (Penicillin G). Detta motsvarar den tidigare falldefinitionen för PNSP som var penicillin G, MIC > 1 mg/L. För mer detaljerad information se Folkhälsomyndighetens Falldefinitioner vid anmälan enligt smittskyddslagen (se länk nedan).

Klinisk bild

Bärarskap av pneumokocker i nasofarynx ger inga symtom.

Pneumokocker kan orsaka otit, pneumoni, sinuit, ögoninflammation, meningit och sepsis. Sjukdomsbild och bärarskap skiljer sig inte mellan antibiotikakänsliga pneumokocker och PRP.

Diagnostik

Bärarskap och infektion med PRP diagnosticeras genom odling för pneumokocker. Nasofarynx (aspirat, sekret) är vanligaste odlingslokalen, men pneumokocker kan även odlas fram från andra luftsvägsprover som sputum och öronsekret samt från sterila lokaler som blod, likvor och ledvätska.

Reservoar

Bärarskap av pneumokocker i nasofarynx och svalg är vanligt hos små barn men mindre vanligt hos skolbarn och vuxna. Upp mot 50% av små barn kan vara bärare. Bärarskap av pneumokocker kan kvarstå från några veckor till månader, längre tid hos yngre barn där ca 5% fortfarande är bärare efter 3 månader.

Inkubationstid

Inkubationstiden är svår att fastställa eftersom de flesta enbart blir bärare i nasofarynx. Vid klinisk infektion är inkubationstiden vanligen 1–3 dagar.

Smittvägar/smittsamhet

Pneumokocker sprids framför allt via hosta, nysningar och saliv. Eftersom bärarskap av pneumokocker är vanligast hos små barn och de dessutom ofta har luftvägsinfektioner, sker den största smittspridningen mellan och från barn i förskoleåldern och på förskola. Risken för smittspridning vid bärarskap hos äldre barn och vuxna är låg.

Handläggning av patient

Ge information till samtliga patienter om bärarskap, symtom vid eventuell klinisk infektion, smittvägar samt vikten av att hålla en god handhygien.

Patienten ska stanna hemma från förskola, skola, arbete och fritidsaktiviteter tills hen har tillfrisknat. För barn i förskola gäller att barnet ska vara feberfritt och orka delta i förskolans normala aktiviteter.

Antibiotikabehandling

Vid behov av antibiotikabehandling bör diskussion ske med infektionsläkare och/eller barnläkare.

Förhållningsregler och information till patient

Ge information om sjukdomen och meddela förhållningsregler enligt smittskyddsblad.

Förhållningsregler

Den behandlande läkaren skall besluta om individuellt utformade förhållningsregler i syfte att hindra smittspridning för den som bär på eller misstänks bära på en allmänfarlig sjukdom. Följande gäller:

- Skyldighet att hålla kontakt med behandlande läkare i situationer då det är relevant.

Förhållningsreglerna skall meddelas skriftligt och helst även muntligt så snart det är möjligt. Givna förhållningsregler dokumenteras i patientjournalen. Den behandlande läkaren ska, så långt det är möjligt, se till att förhållningsreglerna följs.

Smittspårning

Vid fynd av PRP hos enstaka barn i förskolemiljö är smittspårning inte aktuellt. Vid fynd av PRP hos flera barn på samma förskola eller vid misstanke om utbrott kan smittspårning, provtagning och andra smittförebyggande åtgärder bli aktuella. Samråd med det regionala smittskyddet om smittspårning bör initieras i denna situation samt om det är aktuellt med råd till förskolan kring hygienrutiner och andra smittförebyggande åtgärder.

Smittspårning av familjemedlemmar, hushållskontakter eller andra nära kontakter är i normalfallet inte indicerat.

Smittspårning ingår i behandlande läkares ansvar och ska påbörjas snarast efter besked om positivt provsvar. Patienten är skyldig att medverka i smittspårning. Informera patienten om att sekretess råder vid smittspårning och att patientens identitet inte kommer att uppges för de kontakter som framkommer vid smittspårningen.

Anmälan enligt smittskyddslagen

Anmälan görs via [Sminet | Folkhälsomyndigheten \(sminet.se\)](https://sminet.se). Ange uppgifter om vistelse i förskola, inklusive förskolans namn, givna förhållningsregler och uppgifter om smittspårning.

Kriterier för anmälan: [Falldefinitioner vid anmälan enligt smittskyddslagen | Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Mer information

[Smittsamma sjukdomar A-Ö | Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)